

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 350/2024
21.11.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Миљуш и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници тужиоца ЈУГОСЛАВИЈАПУБЛИК-ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ПРОИЗВОДЊУ, МАРКЕТИНГ, УНУТРАШЊУ И СПОЉНУ ТРГОВИНУ АД БЕОГРАДА У СТЕЧАЈУ, Београд, чији пуномоћник је Недељко Марковић, адвокат из ..., против туженог АА из ..., чији пуномоћник је Марина Јовановић, адвокат из ..., ради побијања правних радњи стечајног дужника, вредност предмета спора 25.923.752,82 динара, у седници већа одржаној дана 21.11.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 160/23 од 16.08.2023. године.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П. 4851/2022 од 17.11.2022. године, у ставу I усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено да је без дејства према стечајној маси тужиоца пропуштање улагања приговора од стране правног претходника тужиоца против решења о извршењу Првог основног суда у Београду 1 Ив.бр. 1450/2014 од 25.04.2014. године, донетог по предлогу туженог. У ставу II утврђено је да је без дејства према стечајној маси тужиоца решење о извршењу Првог основног суда у Београду 1 Ив.број 1450/2014 од 25.04.2014. године донетог по предлогу туженог. У ставу III изреке обавезан је тужени да на име враћања имовинске користи стечене побијаном радњом исплати у стечајну масу тужиоца износ од 21.893.977,34 динара са законском затезном каматом почев од 21.01.2016. године до исплате.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 160/23 од 16.08.2023. године, у ставу I изреке, одбијена је жалба туженог и потврђена пресуда Привредног суда у

-2-

Београду П.бр. 4851/2022 од 17.11.2022. године, у ставу I, II и III изреке. Ставом II изреке, преиначено је решење о трошковима поступка, садржано у ставу IV изреке пресуде Привредног суда у Београду П.бр. 4851/2022 од 17.11.2022. године и обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 982.764,90 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је изјавио благовремену и дозвољену ревизију због погрешне примене материјалног права, битне повреде одредаба парничног поступка и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, са предлогом да Врховни суд усвоји ревизију, укине нижестепене одлуке и предмет врати на поновно суђење.

Тужилац је у одговору на ревизију у целости оспорио наводе ревидента и предложио да се ревизија одбије као неоснована.

Испитујући побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23), Врховни суд је одлучио да ревизија туженог није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Указивање ревидента на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку, а у вези са одредбом члана 308. став 1. Закона о парничном поступку, учињену од стране првостепеног суда, није дозвољен ревизијски разлог, с обзиром да према члану 407. став 1. тачка 3. ревизија може да се изјави само због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку, која је учињена у поступку пред другостепеним судом.

Према чињеничном стању утврђеном од стране првостепеног суда, тужени је дана 17.12.2013. године поднео предлог за извршење на основу веродостојне исправе, те је Први основи суд у Београду донео решење о извршењу ИВ1450/2014 од 25.04.2014. године, односно одредио је предложено извршење на износ од 14.898.593,00 динара, а потраживање представља према Одлуци Управног одбора ЈУГОСЛАВИЈАПУБЛИК АД БЕОГРАД од 17.05.2013. године, бонус-посебну награду генералном директору, због оствареног резултата у побијању тужбеног захтева тужиоца Getwick, односно Belgrade City Palace против ЈУГОСЛАВИЈАПУБЛИК АД БЕОГРАД, а која одлука је донета на основу Статута и Менаџерског уговора закљученог између тужиоца и туженог од 29.06.2012. године. Предлог за покретање стечајног поступка над тужиоцем, поднет је 15.01.2016. године. Из налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке утврђено је да се потраживање по решењу о извршењу ИВ број 1450/2014 односи на обрачунату награду-бонус, како је дефинисано Одлуком Управног одбора ЈУГОСЛАВИЈАПУБЛИК АД, који износ је према тачки 3. исте одлуке доспео 28.02.2013. године, дакле потраживање је доспело пре подношења предлог за извршење. По наведеном решењу о извршењу укупно потраживање туженог заједно са обрачунатом законском затезном каматом износи 21.985.568,38 динара.

На основу утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиоца, применом члана 119. став 3. и члана 124. Закона о стечају. Образлаже да предмет побијања може бити правна радња без накнаде, што је и пропуштање улагања приговора, као и да је неспорно да се пропуштање правне радње догодило пет година пре подношења предлога за покретање стечајног поступка. Првостепени суд налази да је члан 7. Манаџерског уговора ништав, у смислу члана 12 и 52. Закона о облигационим односима, јер је противан начелу савесности и поштења. Налази да потраживање туженог у износу од 14.898.593,00 динара није постојало према правном претходнику тужиоца у време када је одређено извршење решењем о извршењу Ив.1450/2014, односно потраживање потиче из ништавог правног посла и то члана 7. Манаџерског уговора, што би значило да тужени није могао да тражи намирење, тј. није имао право на стицање имовинске користи, а правни претходник тужиоца могао је основано истицати приговор на решење о извршењу. Како правни претходник тужиоца није искористио правно средство, које му је стајало на располагању-приговор на решење о извршењу Ив 1450/2014 од 25.04.2014. године, те како је правни претходник тужиоца могао истаћи приговор који би довео до другачијег исхода извршеног поступка и како је тужени стекао имовинску корист, то је суд нашао да је без дејства према стечајној маси пропуштање улагања приговора на решење о извршењу Ив. 1450/2014, да је без правног дејства према стечајној маси извршна исправа и да постоји обавеза враћања имовинске користи, стечене по основу побијане извршне исправе.

Другостепени суд сматра да је одлука првостепеног суда правилна из свих разлога које је дао првостепени суд.

Врховни суд је става да је материјално право правилно примењено и да одлуку нижестепених судова треба потврдити, из следећих разлога.

Наиме, предмет тужбеног захтева је утврђење да је без правног дејства према стечајној маси тужиоца пропуштање улагања приговора од стране претходника тужиоца на решење о извршењу Првог основног суда 1 Ив 1450/2014 од 25.04.2014. године, да је без правног дејства према стечајној маси тужиоца решење о извршењу Првог основног суда у Београду 1 Ив 1450/2014 од 25.04.2014. године, као и обавезивање туженог да на име враћање стечене имовинске користи на основу побијане радње, исплати у стечајну масу тужиоца, износ од 21.893.977,34 динара.

Према одредби члана 119. став 1. Закона о стечају („Сл. гласник РС“, 83/14), правни послови и друге правне радње закључене односно предузете пре отварања стечајног поступка, којима се нарушава равномерно намирење стечајних поверилаца или оштећују повериоци, као и правне послове и друге правне радње којима се поједини повериоци стављају у погоднији положај (у даљем тексту: поговдавање поверилаца), могу побијати стечајни управник, у име стечајног дужника и повериоци, у складу са одредбама овог закона, а према ставу 2 истог члана пропуштање закључења правног посла, односно пропуштање предузимања радње у погледу побијања, изјадначава се са правним послом, односно са правном радњом, док се према ставу 3 истог члана могу побијати правни послови, правне и процесне радње, на основу којих

је донета извршна исправа или које су предузете по основу извршне исправе или у поступку принудног извршења, ако испуњавају услов из става 1. овог члана, а ако захтев за побијање буде усвојен, престаје дејство извршне исправе према стечајној маси.

Одредбом члана 124. став 1. Закона о стечају („Сл. Гласник РС“ број 83/14) прописано је да правни посао и правна радња стечајног дужника без накнаде или уз незнатну накнаду могу се побијати, ако су закључени, односно предузети у последњих пет година пре подношења предлога за покретање стечајног поступка. Ставом 2 истог члана прописано је да се правном радњом стечајног дужника без накнаде сматра и пропуштање улагања жалбе, приговора, одговора на тужбу или изостанак са рочишта, ако је сауговарач стечајног дужника стекао неку имовинску корист.

Из цитиране одредбе члана 124. Закона о стечају, произилази да је располагање без накнаде свака чинидба стечајног дужника за коју стечајни дужник није примио одговарајућу противвредност, чиме се смањује стечајна маса. Смањењем стечајне масе се оштећују повериоци. Правни посао и правна радња стечајног дужника без накнаде или уз незнатну накнаду могу се побијати ако су закључени односно предузети у последњих пет година пре подношења предлога за покретање стечајног поступка. Правном радњом стечајног дужника без накнаде сматра се и пропуштање улагања жалбе, приговора, одговора на тужбу или изостанак са рочишта, ако је сауговарач стечајног дужника стекао неку имовинску корист. У питању су радње које представљају злоупотребу права учињену управо са циљем да се онемогући или умањи могућност намирења потраживања осталих поверилаца стечајног дужника. Не могу се побијати уобичајени пригодни дарови, као ни дарови учињени из захвалности нити издвајања у хуманитарне сврхе, под условом да су у време када су учињени били сразмерни финансијским могућностима стечајног дужника и уобичајени за привредну грану којој стечајни дужник припада. Одрицање од наследства се сматра правном радњом стечајног дужника без накнаде.

Из одредби овог члана произилази да није услов да је лице у чију корист је извршена радња знало да се дужник налази у тешкој економској ситуацији. Сама чињеница да за одређено располагање стечајни дужник није примио одговарајућу противвредност, директно утиче на обим стечајне масе, односно за последицу има мање средстава из којих се могу намирити потраживања стечајних поверилаца. У тој ситуацији се не испитује да ли је треће лице, у чију корист је извршена радња, знало или могло знати да се дужник налази у тешкој економској ситуацији нити се испитује намера или савесност тог лица, па на подносиоцу побојне тужбе нема терета доказивања ових чињеница.

Из чињеница утврђених у овој парници, произилази да је тужени, тужиочев сауговарач, по основу менаџерског Уговора закљученог дана 29.06.2012. године, којим је за туженог, тада генералног директора тужиоца уговорена накнада-бонус за успешност у побијању тужбеног захтева између тужиоца и друштва Getwick, односно Belgrade City Palace, у износу од 14.898.593,00 динара, док је издата меница била средство обезбеђења предметног потраживања. На основу менице, тужени је покренуо извршни поступак (17.12.2013. године), издејствовао доношење решења о извршењу

Ив 1450/2014 од 25.04.2014. године, а тужилац, тада извршни дужник пропустио је да изјави приговор на донето решење о извршењу, па је тужени наплатио своје доспело потраживање у износу од 21.985.568,38 динара и у том износу умањио тужиочеву имовину, касније стечајну масу (предлог за покретање стечаја 15.01.2016. године).

Суштина је да је предмет побијања пропуштање да се изјави приговор, док чињеница успешности/неуспешности у ситуацији да је приговор изјављен није од утицаја за побијање и не може бити предмет оцене у овој парници, као ни питање ништавости члана 7. Менаџерског уговора од 29.06.2012. године. Самим пропуштањем да се приговор изјави, те наплатом по усвојеном предлогу за извршење, ствара се претпоставка да је за износ спроведеног извршења оштећена стечајна маса. Дакле, предмет побијања није Менаџерским Уговор од 29.06.2012. године, него пропуштање да се изјави приговор на решење о извршењу. Противник побијања након што врати имовинску корист, има право да остварује своје противпотраживање као стечајни поверилац, подношењем накнадне пријаве потраживања. У тој ситуацији, противник побијања има право да пријави своја потраживања. По таквој пријави, као накнадној пријави, за коју не важи рок из члана 111 став 5 Закона о стечају, стечајни управник поступа као са осталим пријавама потраживања стечајних поверилаца, па их оспорава или признаје. Због наведеног, питање ништавости члана 7. Менаџерског Уговора, није питање ове парнице, као ни успешност приговора. Суштина је да се стечена имовинска корист врати у стечајну масу, потраживање пријави, док питање основаности или неоснованости пријављеног потраживања може бити предмет друге парнице у случају да стечајни управник такво потраживање оспори.

Следом наведеног, нижестепени судови су правилно применили члан 124. став 2. Закона о стечају, а наводи ревидента којим указује да исти није сауговоарач стечајног дужника, неосновани су, будући да је између наведених странака закључен менаџерски Уговор од 29.06.2012. године, а да је меница дата као средство обезбеђења предметног потраживања, па се наведени члан има применити. У вези са тим, неосновани су и наводи ревидента да је реч о тужби поднетој након истека законског рока, имајући у виду да је стечајни поступак покренут предлогом од 15.01.2016. године, а предлог за извршење је поднет дана 17.12.2013. године, док је решење о извршењу донето 25.04.2014. године, а према члану 124. став 2. Закона о стечају, предмет побијања може бити и пропуштање улагања приговора у последњих пет година пре подношења предлога за покретање стечајног поступка.

Наводи ревидента којим указује да суд није могао да одлучује о новчаном потраживању у износу од 25.923.752,82 динара, јер је исти повучен, поновљени су жалбени наводи, па се Врховни суд на такве наводе неће изјашњавати, применом члана 414. став 2. Закона о парничном поступку.

Наводи ревидента којим указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, нису дозвољени ревизијски разлози сходно члану 407. став 2. Закона о парничном поступку.

-6-

Како не постоје разлози због којих је ревизија изјављена, као ни разлози о којима ревизијски суд води рачуна по службеној дужности, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Бранко Станић с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**